

4. Формування системи цілей виходу підприємства з кризового стану, адекватних його масштабам. До таких цілей можна віднести:
- усунення неплатоспроможності підприємства;
 - відновлення фінансової стійкості підприємства (забезпечення його фінансової рівноваги в короткостроковій перспективі);
 - зміна фінансової стратегії з метою забезпечення стійкого економічного зростання підприємства (досягнення його фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі);
5. Вибір і використання дієвих внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства, які відповідають масштабам його кризового фінансового стану.
6. Вибір ефективних форм санації підприємства.
7. Забезпечення контролю за результатами розроблених заходів щодо виведення підприємства з фінансової кризи [2, с. 153].

Висновки. Для усунення кризових явищ на підприємстві потрібно ефективно дотримуватись принципів фінансового антикризового управління, а для забезпечення виходу підприємства з кризи розробити ефективну політику антикризового фінансового управління. Розробка ефективної політики антикризового фінансового управління дасть змогу поліпшити стан вітчизняних підприємств.

Література:

1. Салига О. М. Антикризове фінансове управління підприємством: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 386 с.
2. Шапурова О. О. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства/ О. О. Шапурова // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8. – С. 147-154.
3. Шапурова О. О. Суть, завдання та принципи антикризового управління / О. О. Шапурова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – №1. – С. 228-232.

РОЗВИТОК РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Зубар І.В.

Науковий керівник: Пчелянська Г.О., ст.викладач

В статті висвітлені перспективи розвитку ринку землі в Україні. Розглянуті проблеми здійснення управління земельними ресурсами, визначені напрями і встановлені умови розвитку ринку землі.

Ключові слова: ринок земель, земельні ресурси, управління.

Вступ. Земельна реформа в Україні є складовою частиною економічної реформи. Без її здійснення неможливий перехід до ринкових економічних відносин.

Важко не погодитись із тим, що формування ринку земель сільськогосподарського призначення є одним з найбільш дискусійних і заполітизованих питань аграрної політики в Україні. Протягом півтора десятиріччя точаться дискусії щодо цієї проблеми. Суспільство і більшість політичних сил визнали неминучість формування ринку земель сільськогосподарського призначення. У травні 2009 року на інвестиційному форумі Київської області Президент України Віктор Ющенко висловив упевненість, що країна матиме лібералізований ринок землі, який дасть можливість власникам розпоряджатися своїми земельними активами. Проте й дотепер немає одностайності щодо того, яким має бути. 366 народних депутатів подолали вето Президента на закон про мораторій на продаж земельних ділянок. До 1 січня 2012 року заборонено вносити права на земельний пай до статутних фондів господарських товариств, купувати й продавати землю сільськогосподарського призначення державної, комунальної і приватної власності [2].

Метою даної публікації є комплексний аналіз розгляду питань, які є основою соціально-економічних умов управління земельними ресурсами при переході до ринку земель.

Актуальність темиспрямована на здійснення в Україні управління земельними ресурсами, визначення напрямів розвитку ринку землі та встановлення соціально-економічних умов розвитку ринку земель на державному рівні.

Останніми роками дослідження щодо формування вітчизняного ринку земель сільськогосподарського призначення ведуться досить активно. Значний внесок у розвиток цих питань зробили українські вчені-економісти-аграрники такі як П. Саблук, В. Ситник, М. Вдовиченко, О. Загурський. Аналіз різних етапів трансформації земельних відносин, створення відповідних умов для ефективного функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення досліджують Ю.Д. Білик, І.А. Колесник, Н.В. Шарафутдінова, М.Ю. Яковенко; питання економічного обороту землі досліджували І.І. Будзанов, І.С. Будзилович, П.І. Гайдучий, Д.С. Добряк, В.М. Заяць, І.І. Лукінов, В.Я. Месель-Веселяк, Л.Я. Новаковський, П.Т. Саблук, А.Г. Тихонов, А.М. Третяк, В.М. Трегобчук, М.М. Федоров; науково-методичні засади грошової оцінки землі розробляли В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров.

Викладення основного матеріалу. Запровадження повноцінного ринку земель сільськогосподарського призначення належить до числа найбільш болючих питань земельної реформи в Україні. Як відомо, заборона на продаж земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва

була введена в Україні одночасно із запровадженням приватної власності на землю, мораторій парламент регулярно продовжує з 2001 року, відколи ухвалили Земельний кодекс. Тепер же під нього потрапили й приватні земельні ділянки.

Звичайно, земля завжди була, є і залишатиметься особливим об'єктом товарно-грошових відносин, що характеризується просторовою обмеженістю, незамінністю, постійністю місцезнаходження тощо. Значення ж землі сільськогосподарського призначення як провідного ресурсу людського розвитку у сільській місцевості, де вона виступає не лише як просторовий базис, але і як головний засіб виробництва, важко переоцінити.

Реформування земельних відносин в Україні здійснюється з 1991 року. Основним принципом, який визначив напрями реформування, стало подолання монополії держави на земельну власність і встановлення багатосуб'єктності права власності на землю. А мораторій, що стримує продаж землі, встановлений в Україні у зв'язку з відсутністю досконалих інструментів регулювання ринку земель.

Необхідність стримування повноцінного включення земель сільськогосподарського призначення в економічний оборот на ринкових засадах обґрунтовується потенційною небезпекою виникнення низки негативних явищ суспільно-економічного характеру, зокрема:

1) скуповування значних площ земель сільськогосподарського призначення фінансово-промисловими групами, що матиме своїм наслідком «обезземелення» селян та утворення «латифундій» латиноамериканського типу з найманими працівниками;

2) відчуження селянами земельних ділянок сільськогосподарського призначення за ціною, що є істотно нижчою за економічно обґрунтовану;

3) концентрація значних площ сільськогосподарського призначення у власності фінансових установ (комерційних банків) під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача;

4) виникнення явища «спекуляції» земельними ділянками, коли значні площі земель сільськогосподарського призначення скуповуватимуться фінансовими спекулянтами із метою подальшого їх перепродажу за більш високою ціною, що призведе до зростання вартості аграрної продукції і спричинить інфляцію;

5) неконтрольована зміна цільового призначення та урбанізація сільськогосподарських земель [1].

Однак, негативними наслідками продовження мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення є заблокована оптимізація землеволодіння і землекористувань. Господарства обов'язково повинні пройти шлях стабілізації землеволодіння і землекористувань під впливом зміни економічних інтересів суб'єктів права на землю, демографічної ситуації. У цих умовах необхідно уникнути погіршення технологічних умов використання сільськогосподарських угідь внаслідок черезсумжжя, вкраплення дрібних ділянок інших власників у масиви земель господарств. Заборона вільного обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення означає блокування процесів створення конкурентоспроможних господарств ринкового типу[3].

Одним з головних негативних чинників заборони вільного обігу сертифікатів на право на земельну частку (пай) стало зниження інвестиційної привабливості української аграрної економіки, пов'язаної з підвищенням ризику вкладень. Про іпотечне кредитування сільського господарства на час заборони вільного обігу земель зараз можна забути. Адже без гарантій повернення кредити стали недоступними. Крім того, веде за собою стримування оптимізації сільськогосподарського землеволодіння та землекористування, неможливість поліпшити технологічні умови використання сільськогосподарських земель внаслідок нераціональних розмірів землеволодіння, відбувається концентрація більшої частини земель сільськогосподарського призначення у власності найменш економічно активної частини сільського населення (пенсіонерів та осіб передпенсійного віку), що не має належних професійних знань та фізичних можливостей займатися землеробською роботою, або осіб що проживають в містах, інших країнах та не мають наміру займатися сільськогосподарським виробництвом і управляти земельними активами, що призводить до невикористання земель сільськогосподарського призначення, блокування процесів створення крупнотоварних господарств ринкового типу, що в умовах СОТ кардинально знижує конкурентоспроможність вітчизняного сільського господарства на світових ринках [4].

Таким чином, надзвичайно актуальним на сьогодні стає вирішення проблеми запровадження ринкового економічного обороту речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення із максимальним виключенням негативних соціально-економічних наслідків [5].

На сьогодні перешкоджають розвитку ринку земель сільськогосподарського призначення незавершеність законодавчої бази, насамперед відсутність закону України «Про ринок земель», відсутність розвиненої інфраструктури ринку земель сільськогосподарського призначення, відсутність з боку органів державної влади та місцевого самоврядування дієвого контролю за дотриманням земельного законодавства, неналежне фінансове забезпечення заходів земельної реформи, недостатня поінформованість громадськості щодо негативних наслідків мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення.

Державна регуляторна політика на ринку земель сільськогосподарського призначення, таким чином, має бути спрямована на вдосконалення правового регулювання земельних відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами ринку земель щодо обороту речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, забезпечення соціальної спрямованості у використанні земель як основного національного багатства, розвитку економічної конкуренції, забезпечення прозорості та адекватності регуляторних дій органів державної влади та місцевого самоврядування [2].

Ефективне державне регулювання ринку земель стає можливим у тому випадку, якщо ринкове середовище є достатньо транспарентним для держави і вона може постійно відстежувати реальні попит та пропозицію на земельні ділянки різного цільового призначення.

Це дозволить ефективно прогнозувати динаміку таких показників ринку як попит та пропозиція, ціни на землю різного цільового призначення, кількість угод на ринку, ліквідність землі як економічного ресурсу на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях тощо.

Досить важливим завданням є постійний аналіз відповідності вартості землі реальній купівельній спроможності громадян та господарюючих суб'єктів [6].

Висновки. Таким чином, запровадження ефективного державного регулювання ринку земель в Україні є головною передумовою високої соціально-економічної ефективності земельних відносин, утвердження значущості земельних ресурсів як суспільного надбання, попередження деяких негативних супутніх явищ активного економічного обороту земель, передусім, у сільській місцевості.

На рівні закону законодавства мають бути встановлені збалансовані та адекватні механізми державного регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення, які забезпечать повноцінну реалізацію права приватної власності та інших прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення усіма суб'єктами земельних відносин, а також створення сприятливого ринкового середовища, що забезпечує постійний перехід речових прав на сільськогосподарські землі до найбільш ефективних власників з урахуванням суспільних інтересів та дотримання соціальної справедливості у земельних відносинах.

Література

1. Мартин А.І. Запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення : проблеми та шляхи їх вирішення/ А.І. Мартин // Інформаційний бюлетень. – 2007. – №5. – С. 14-19.
2. Поліщук Л. Ринок землі: видимі й приховані ризики / Л. Поліщук // Землевпорядний вісник. – №1. –2008. – С. 9-21.
3. Електронний ресурс <http://zsu.org.ua/publications/?id=33344>
4. Електронний ресурс <http://www.legalweekly.com.ua/article/?uid=113>
5. Електронний ресурс <http://www.zemreforma.info>
6. Електронний ресурс <http://www.day.kiev.ua/205849/>.

РІПАК ЯК КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО

Засядько І.О.

Науковий керівник: Власенко І.В., к.е.н., доцент

Розглядається сучасний стан та народно-господарське значення ріпаку в Україні. Аналізуються маркетингові роки олійних культур зокрема ріпаку.

Постановка проблеми. Сучасний стан агропромислового комплексу характеризується динамічними змінами відтворювальних процесів у напрямку розвитку галузі ріпаківництва. Ріпак. Ця олійна культура на сьогодні чи не найпопулярніша в аграріїв, які завжди їй мають намір вирішити безліч серйозних проблем

Насіння ріпаку – важливе джерело дешевої рослинної олії, високоякісної макухи, шроту, екологічно чистого біодизельного палива, мистил тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями обґрунтування доцільності виробництва та вирощування ріпаку займається досить широке коло вітчизняних науковців, а саме: Калетник Г.М., Саблук П.Т., Фаїзов А.В., Ковальський В.С., Дудар Т.Г., Гайдаш В.Д., Митченко О.О. та ін.

Мета дослідження. Розглянути роль і важливість ріпаку, як культури яка має значення не тільки в паливно-енергетичному комплексі, а й який ще має народно-господарське призначення.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в Україні ріпак застосовується не тільки для виробництва біопалива, він як харчова і технічна сільськогосподарська культура має великі перспективи і конкурентні позиції на міжнародному ринку олії та жирів. Попит на ріпак постійно підвищується. У Європі він - одна з головних культур сівозміни й основне джерело отримання олії та біопалива. За питомою вагою у світовому виробництві олійних культур ріпак вийшов на третє місце після сої та бавовнику, випередивши соняшник, дані про які наведені у таблиці 1. Ця культура в пошані у Франції, Великобританії, Чехії, Данії, Фінляндії й Польщі [1, с.48].

Таблиця 1

Світове виробництво основних олійних культур (млн.т)*

Найменування	Маркетингові роки		
	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Соєві боби	235,9	220,6	238,0
Насіння бавовни	44,6	44,1	42,4
Ріпак	47,6	48,9	55,0